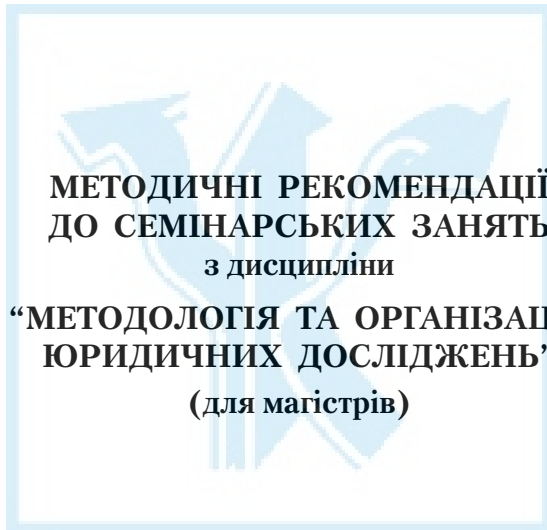

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни
“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
ЮРИДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”
(для магістрів)**

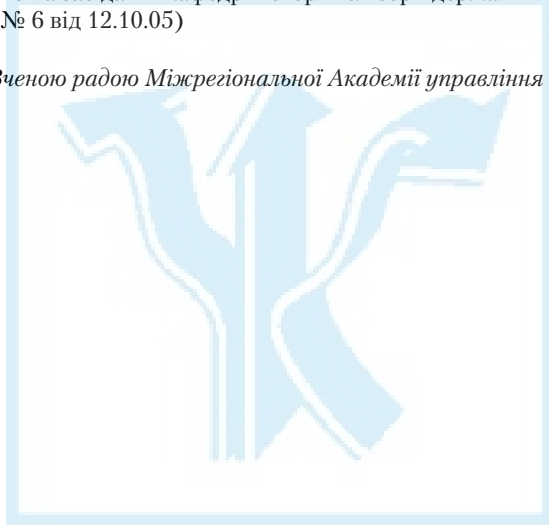
МАУП

Київ 2006

Підготовлено професором кафедри історії та теорії держави і права
К. Г. Волинкою

Затверджено на засіданні кафедри історії та теорії держави і права
(протокол № 6 від 12.10.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Волинка К. Г. Методичні рекомендації до семінарських занять з дисципліни “Методологія та організація юридичних досліджень” (для магістрів). — К.: МАУП, 2006. — 12 с.

Методична розробка містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, тематику і зміст семінарських занять з дисципліни “Методологія та організація юридичних досліджень”, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальний курс “Методологія та організація юридичних досліджень” розрахований на студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень “магістр”. Оскільки студентів-магістрантів при підготовці магістерської роботи виникає чимало запитань з проблем сучасного наукознавства, організації науково-дослідної роботи, методики і послідовності написання роботи, правила її оформлення і процедури захисту, передбачено поглиблене вивчення основних організаційних і методологічних засад щодо наукових досліджень в юридичній сфері.

Завдання курсу — всебічно сприяти розвитку самостійного юридичного мислення та оволодінню базовими теоретичними знаннями і практичними навичками у сфері наукової діяльності; формуванню у студентів раціонального творчого мислення, вміння теоретично і практично вирішувати наукові проблеми, що постають у процесі наукових юридичних досліджень.

У результаті опанування цього курсу студенти повинні

знати: базовий понятійно-категоріальний апарат наукознавства, основи держано-правового регулювання наукової діяльності, структуру методології наукового дослідження, послідовність проведення наукових досліджень, основні різновиди наукових праць та їх особливості;

вміти: організовувати пошук джерельної бази наукового дослідження, скласти анотацію до статті чи монографії за темою дослідження, реферативний огляд наукових матеріалів; здійснювати науковий аналіз вивчених матеріалів, оформлювати результати наукового пошуку відповідно до чинних норм, а також у формі вступу до магістерської роботи.

**НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни**

**“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
ЮРИДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”**

№ пор.	Назва теми	Семінарське заняття, год	Форма контролю
1	Наука як специфічна сфера людської діяльності	2	О, Р
2	Організаційно-правові засади науково-дослідної роботи в юридичній сфері	2	О, Р, ПК, Д
3	Методологія наукового дослідження	2	О, Р
4	Основні етапи наукового дослідження	2	О, СР
5	Організація викладу результатів наукового дослідження	2	О, Р, КР
Разом		12	

Форми контролю:

- усне опитування – О;
- перевірка виконаних рефератів – Р;
- перевірка конспектів – ПК;
- перевірка завдань для самостійної роботи – СР;
- поточні контрольні роботи – КР;
- проведення дискусій – Д.

**ТЕМАТИКА І ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни**

**“МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ
ЮРИДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”**

Семінар 1. Наука як специфічна сфера людської діяльності

1. Поняття і сутність науки та наукової діяльності.
2. Поняття і особливості наукового пізнання.
3. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.

Тема рефератів

1. Співвідношення юридичної науки і юридичної практики на сучасному етапі.
2. Актуальні проблеми сучасної юридичної науки.

Література [1–15; 18; 23; 35; 40; 45; 51]

Семинар 2. Організаційно-правові засади науково-дослідної роботи в юридичній сфері

1. Система державної організації наукових досліджень.
2. Нормативно-правові акти з питань науково-дослідної діяльності.
3. Соціально-правовий статус наукових працівників.
4. Сучасні пріоритетні напрями наукових досліджень в юридичній сфері.

Тема рефератів

1. Інтелектуальна власність та її гарантії.
2. Міжнародна співпраця в науково-дослідній сфері.

Література [1–15; 18; 23; 35; 40; 45; 51]

Семинар 3. Методологія наукового дослідження

1. Поняття і призначення методології наукових досліджень.
2. Методологія юридичної науки та її роль у пізнанні державно-правових явищ.
3. Структура методології юридичних досліджень.

Тема рефератів

1. Співвідношення методології юридичної науки і методології юридичної практики.
2. Необхідність методологічної підготовки висококваліфікованих юристів.

Література [18; 24; 25; 29; 31; 34; 35; 46–49; 52–55]

Семинар 4. Основні етапи наукового дослідження

1. Організація і послідовність проведення наукових досліджень.
2. Попередній етап наукового дослідження (вибір теми, постановка проблеми, добір джерел).
3. Робота над текстом наукового дослідження.
4. Правила оформлення посилань.

Питання для самостійної роботи

1. Підготувати проект вступу магістерської роботи з обраної тематики.
2. Обґрунтувати методологію магістерської роботи з обраної тематики.

Література [16–18; 24; 26–28; 30–33; 39; 48; 50; 56]

Семінар 5. Організація викладу результатів наукового дослідження

1. Форми наукових праць.
2. Особливості написання наукових статей і монографій.
3. Дисертація як форма атестації наукових і науково-педагогічних кадрів.

Теми рефератів

1. Структура і зміст дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата або доктора наук.
2. Організація захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата або доктора наук.

Література [9; 11; 13–15]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Специфіка наукової діяльності.
2. Співвідношення наукового та повсякденного пізнання.
3. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання.
4. Нормативно-правові акти з питань наукової діяльності.
5. Організація наукових досліджень у наукових і навчальних установах.
6. Соціально-правовий статус наукових працівників.
7. Інтелектуальна власність та її гарантії.
8. Міжнародне співробітництво у науково-дослідній сфері.
9. Сучасні пріоритетні напрями наукових досліджень в юридичній сфері.
10. Перелік спеціальностей, за якими проводяться наукові дослідження в юридичній сфері.
11. Організація і послідовність проведення наукових досліджень.
12. Сутність наукової теорії.
13. Співвідношення теорії та філософії права.

14. Вибір наукової проблеми дослідження.
15. Висунення наукової гіпотези та її обґрунтування.
16. Об'єкт і предмет дослідження.
17. Актуальність дослідження, його мета і завдання.
18. Структура наукового дослідження.
19. Емпірична база наукового дослідження.
20. Теоретична база наукового дослідження.
21. Організація пошуку джерельної бази дослідження.
22. Організація роботи з науковими джерелами в бібліотеках та архівних фондах.
23. Складання картотеки наукових джерел.
24. Робота з друкowanими джерелами.
25. Правила посилань і цитувань.
26. Аналіз рівня наукового дослідження з вибраної тематики.
27. Визначення наукової та практичної значущості результатів дослідження.
28. Поняття наукової методології та методів наукового пізнання.
29. Співвідношення методології та наукової теорії.
30. Методологія юридичної науки та її роль у пізнанні державно-правових явищ.
31. Взаємозв'язок предмета і методу наукового дослідження.
32. Структура методології юридичних досліджень.
33. Основні філософські підходи до вивчення держави і права.
34. Методологічний принцип історизму.
35. Методологічний принцип всебічності.
36. Методологічний принцип комплексності.
37. Аналіз і синтез.
38. Індукція і дедукція.
39. Загальнонаукові методи.
40. Частково-наукові методи.
41. Спеціально-наукові методи.
42. Спеціально-юридичні методи.
43. Методологія юридичної науки і методологія юридичної практики, їх співвідношення.
44. Необхідність методологічної підготовки спеціалістів юридичного профілю.
45. Поняття наукової праці.
46. Форми наукових праць з юридичних наук: тези доповідей, наукові статті, монографії, дисертації.
47. Загальні вимоги до написання наукової праці.

48. Етапи підготовки наукової праці.
49. Структура наукової праці.
50. Особливості написання наукових статей.
51. Дисертація як форма атестації наукових і науково-педагогічних кадрів.
52. Основні вимоги до структури дисертацій.
53. Основні вимоги до змісту дисертацій.
54. Основні вимоги до оформлення дисертацій.
55. Послідовність підготовки дисертацій.
56. Попередня експертиза дисертацій.
57. Автореферат дисертації.
58. Спеціалізовані вчені ради по захисту дисертацій.
59. Підготовка та прилюдний захист дисертацій.
60. Оформлення і подання дисертації та матеріалів захисту до ВАК України.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Конституція* України.
2. *Закон* України “Про наукову і науково-технічну діяльність” // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 12. — Ст. 165.
3. *Закон* України “Про вищу освіту” // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 20. — Ст. 134.
4. *Закон* України “Про науково-технічну інформацію” // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 33. — Ст. 345.
5. *Закон* України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 48. — Ст. 253.
6. *Указ* Президента України “Про Академію правових наук України” від 23 липня 1993 р. № 275/93.
7. *Указ* Президента України “Про Міністерство освіти і науки України” від 7 червня 2000 р. № 773/2000.
8. *Указ* Президента України “Про Положення про порядок надання грантів Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених” від 24 грудня 2002 р. № 1210/2002.
9. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань” від 28 червня 1997 р. № 644.
10. *Постанова* Кабінету Міністрів України від 9 серпня 1999 р. № 1437 “Питання Інституту нормотворчої діяльності при Кабінеті Міністрів України”.

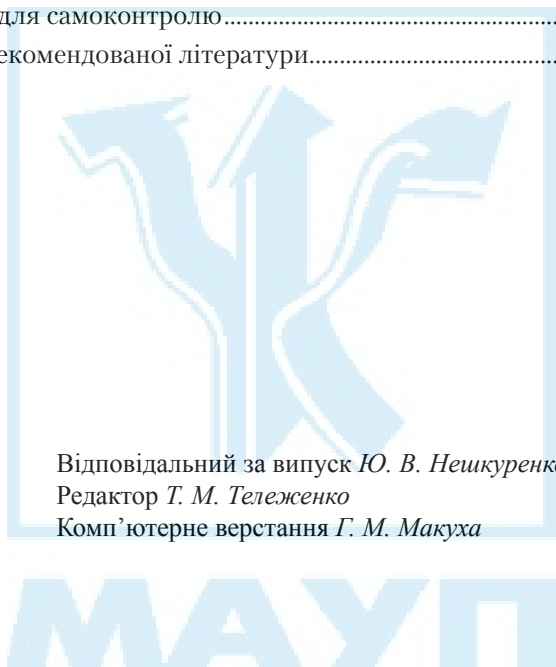
11. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів” від 1 березня 1999 р. № 309.
12. *Вища освіта і наука* — пріоритетні сфери розвитку суспільства у ХХІ ст.: Рішення колегії Міністерства освіти і науки України від 28.02.03 № 2/3–4.
13. *Наказ* Вищої атестаційної комісії України “Про затвердження Переліку спеціальностей, за якими проводиться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата наук і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань” від 10.06.99 № 288.
14. *Наказ* Вищої атестаційної комісії України “Про запровадження переліків та форм документів, що використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників” від 21.03.97 № 121.
15. *Наказ* Вищої атестаційної комісії України “Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук та про їх апробацію” від 04.04.2000 № 178.
16. *Аканов Б. А., Кармазин Н. А.* Основы научных исследований. — Алма-Ата, 1989.
17. *Алексеев С. С.* Право. Опыт комплексного исследования. — М., 1999.
18. *Андреев В. Д.* Основы научных исследований. — М., 1990.
19. *Аристер Н. И., Загузов Н. И.* Процедура подготовки и защиты диссертаций. — М., 1995.
20. *Артемчик Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П.* Методика організації науково-дослідної роботи. — К., 2000.
21. *Бажинов В. А.* Наука как самопознающая система. — К., 1991.
22. *Барсков А. Г.* Научный метод познания: возможности и иллюзии. — М., 1994.
23. *Баскаков А. Я., Туленков Н. В.* Методология научного исследования. — К., 2002.
24. *Білуха М. Т.* Методологія наукових досліджень: Підручник. — К.: АБУ, 2002. — 480 с.
25. *Білуха М. Т.* Основы научных исследований: Підруч. для студ. екон. спец. вузів. — К.: Вища шк., 1997. — 271 с.
26. *Бургин М. С., Кузнецов В. И.* Введение в современную точную методологию науки. Структуры систем знания. — М., 1994.

27. *Вернадский В. И.* Научная мысль как планетное явление // В. И. Вернадский. Размышления натуралиста: В 2 кн. — М., 1987. — Кн. 2.
28. *Воблий К. Г.* Організація роботи наукового працівника. — К., 1969.
29. *Волков Ю. Г.* Диссертация: Подготовка, защита, оформление: Практ. пособие. — М.: Гардарики, 2002. — 160 с.
30. *Герасимов И. Г.* Структура научного исследования. — М., 1992.
31. *Де і як опублікувати результати дисертаційних досліджень* // Зб. нормат. док. та ін форм. матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації. — К.: Ред. “Бюлетеня ВАК”, 2000. — 64 с.
32. *Дикий Н. А., Халатов А. А.* Основы научных исследований. — К., 1985.
33. *Добров Г. М.* Наука о науке / Отв. ред. Н. В. Новиков. — 3-е изд., доп. и перераб. — К.: Наук. думка, 1998. — 304 с.
34. *Добротельский К. М.* Вопросы организации и методики научных исследований. — М., 1968.
35. *Довідник здобувача наукового ступеня* // Зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації; Упоряд. Ю. І. Цеков. — К.: Ред. “Бюлетеня ВАК”, 2000.
36. *Дудченко А. А. и др.* Основы научных исследований: Учеб. пособие / А. А. Дудченко, Я. А. Дудченко, Т. А. Примак; Под ред. А. А. Дудченко. — К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. — 114 с.
37. *Ильин В. В.* Теория познания. — М., 1994.
38. *Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97.* — Введ. 01.07.98. — К.: Держстандарт України, 1998. — 16 с.
39. *Йолон П.* Тенденції розвитку сучасної методології науки // Філософ. і соціол. думка. — 1995. — № 7; 8. — С. 239–243.
40. *Казимирчук В. П.* Право и методы его изучения. — М., 1965.
41. *Козюбра Н. И.* Понятие и структура методологии юридической науки // Методологические проблемы юридической науки. — К., 1990.
42. *Коршунов А. М.* Познание и деятельность. — М., 1994.
43. *Кочергин А. Н.* Научное познание: формы, методы, подходы. — М., 1991.

44. *Кринецький І. І.* Основы научных исследований. — К., 1971.
45. *Кукушкин В.* Организация умственного труда. — М., 1976.
46. *Матвеева Е. А.* Основы научных исследований. — К., 1999.
47. *Наукова та інноваційна діяльність в Україні:* Стат. зб. / Державний комітет статистики України. — К.: Держстандарт України, 2002. — 316 с.
48. *Никифоров А. Л.* Научный факт и научная теория: Творческая природа научного познания. — М., 1984.
49. *Основы научных исследований:* Учеб. для техн. вузов / Под ред. В. И. Крутова, В. В. Попова. — М.: Высш. шк., 1989. — 400 с.
50. *Переліки та форми документів, які використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників // Бюлетень ВАК України.* — 2000. — № 2. — 48 с.
51. *Положення про спеціалізовані вчені ради:* Наказ ВАК України від 14 лип. 1997 р. № 448 // Бюлетень ВАК України. — 1997. — № 3. — С. 17–28.
52. *Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань:* Затвердж. Постановою Кабінету Міністрів України від 28 черв. 1997 р. № 646 // Бюлетень ВАК України. — 1997. — № 8. — С. 3–14.
53. *Рижко В. А.* Концепція як форма наукового пізнання. — К., 1995. — 211 с.
54. *Рузавин Г. И.* Методология научного исследования: Учеб. пособие. — М.: ЮНИТИ, 1999. — 317 с.
55. *Рузавин Г. И.* Методы исследования. — М., 1994.
56. *Самоорганизация и наука: опыт философского осмысления.* — М., 1994.
57. *Стинін М. О.* Сутність і структура наукової теорії. — К., 1992.
58. *Статут Національної Академії наук України* від 05.04.02.
59. *Философия и методология науки /* Под ред. В. И. Купцова. — М., 1996.
60. *Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М.* Організація та методика науково-дослідницької діяльності. — К., 2002.
61. *Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня:* Метод. поради. — К.: Ред. “Бюлетеня ВАК”, 1999. — 80 с.
62. *Яковлев В. А.* Диалектика творческого процесса в науке. — М., 1989.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план семінарських занять з дисципліни “Методологія та організація юридичних досліджень”	4
Теми і зміст семінарських занять з дисципліни “Методологія та організація юридичних досліджень”	4
Питання для самоконтролю	6
Список рекомендованої літератури.....	8

Зам. № ВКЦ-2400

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП